

Franckesche Stiftungen zu Halle

Der beeden berühmten holländischen Theologen, D. Campegii Vitringä und D. Johann Meyers verschiedene Gedanken über die letzte Weissagungen Ezechiels ...

Metzler, Johann Benedict

Frankfurt und Leipzig, 1760

VD18 1318590X

Caput II.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-213055

gregabuntur filii Judæ & filii Israelis una, & ponent sibi caput unum, & adscendent e terra & c. 3, 3-5. Joel 3, 6. (cap. 4, 1.) Amos 9, 11-15. Mich. 4, 6. 8. c. 7, 11. 12. Zeph. 3, 20. Zach. 2, 5-17. cap. 8, 1-8. c. 10, 6. 10. totumque cap. 14. Quot loca, tot argumenta, quæ reductionem Israelitarum in terram Canaan confirmant. Cujus tamen terminos longe ampliores futuros Deus promisit Exod. 23, 31. Deut. 12, 20. cap. 16, 8. cap. 30, 5. Conferri possunt, quæ super hoc argumento commentati sunt Celeberrimi Viri J. Coccejus in *Ult. Mo- sis* §. 1480 seq. Jer. 31, 39. 40. Jac. Altingius in *Rom. 11 & Jeremiam*, H. Witsius de *X. Tribus Isr. cap. 9 & seq.*

CAPUT II.

Hierosolymam reædificandam esse, docent luculenta prophetarum testimonia. Sed inquiritur, an propheta de materiali, vel spirituali urbe loquantur?

Abarbenel in libro, qui *Prædicator salutis* inscribitur, fol. 50, 1. ubi exponit ultima capita Ezechielis, quibus etiam *Hierosolymæ* reædificatio continetur, ait, apostatas hæc omnia spiritualiter & mystice interpretari, eo quod si literaliter sumantur juxta longitudinem ac latitudinem harum mensurarum, sequatur, Hierosolymam majorem fore dimidio totius orbis habitabilis, & Templum majus tota terra Israelis; eosque hujus rei rationem adferre, quod sapientes in *tract. Talm. Sanhedrin* & in
Codi-

Codice *Succa* tradiderint: *Dixit R. Abba: Dominus, quæ est coram sancto benedicto Deo, octodecim millibus leucarum continetur.* Per apostatas præter alios designare videtur *Paulum Burgensem*, ex Judæo Christianum, cujus etiam meminit *Comment. in Jes. 34.* Is enim in *Scrutinio Scripturarum contra perfidiam Judæorum*, nomine *Pauli* ita respondit Judæis, quos titulo *Sauli* insignivit.

II. Respondet Abarbanel, hunc esse manifestum errorem, cum tota *Terumab* sive *oblatio sacra*, ab Ezechiele proposita, 25000 calamos, i. e. 75 *milliaria* (parva, quorum quatuor faciunt *milliare magnum*) sit longa ac lata, & ambitus Templi contineat 500 calamos, sive unum *milliare* ac dimidium, urbs autem Hierosolymitana 18000 calamos, i. e. 13 *milliaria* parva ac dimidium, in longitudine, totidemque in latitudine, ut faciat tertiam partem itineris diei, i. e. tertia parte diei homo mediocris eam absolvere possit eundo ab una extremitate urbis usque ad alteram extremitatem: Neque hanc urbis mensuram tempore futuræ liberationis alicui miram & absurdam videri debere, quum Ninive fuerit Urbs magna *itineris trium dierum*; non in circuitu, ut exponit Aben Esra, sed juxta Kimchium, *ab una extremitate ad alteram*, sive *ab una porta ad alteram* (quæ est interpretatio ipsius Abarbanelis) quoniam Jonas c. 3, 4 dicitur *intrasse intra urbem iter unius diei.* Addit, hodieque Mizra-

§ 5

jum

jim metropolin *Ægypti* eandem habere mensuram. Sed in eo apostatam, ait, errasse, quod cunctos terminos totius terræ Israelis posuerit in Urbe Hierosolyma, & sic terminos totius terræ confuderit cum terminis urbis. Ita hætenus recte Abarbenel, quia in magnitudine urbis ab Ezechiele descripta non videmus ullam difficultatem.

III. Urbis hujus magnificentiam, amplitudinem & constantiam descripsit Jeremias cap. 31, 38-40. cum ait, Hierosolymam *ædificatum* *ivi Domino a turri Cbananeel*, quæ est una extremitas, *usque ad portam anguli*, coll. Zach. 14, 10. quæ altera extremitas. *Et exibit porro linea mensoria e regione ejus, ad collem Gareb, & circuibit ad Goab*: quæ sunt, interprete Abarbenele, nomina locorum pascui gregis prope Hierosolymam, ad quæ usque pascua extenderetur habitatio. *Et tota vallis cadaverum*, quæ est planities propinqua Hierosolymæ. R. Salomo vallem ita dici putat, quod in ea ceciderint cadavera diebus Sanheribi; Abarbenel vero vallem Jehoschavat esse suspicatur, de qua Joel. 4, 2. *& cineris*, quem locum fuisse volunt, in quo effuderint cineres urbis, vel ita dictum a pascuo lato & pingui; *& omnes agri usque ad torrentem Kidronis*, qui sunt agri propinqui urbi, eique ampliandæ addendi, *usque ad angulum portæ equorum*: Kimchius & Abarb. ajunt, hanc esse portam, per quam Rex exiit cum suis equitibus, atque ibi fuisse viam planam

planam pro cursu equorum, eamque portam muris novæ urbis esse includendam; *versus ortum, sanctum Domino*, i. e. totus iste ambitus erit sanctitas Domino, vel, ut Kimchius exponit, pars additamenti hujus accedere debet Templo, & ipsi ampliando: *non extirpabitur neque destruetur amplius in seculum*. Abarbenel: non amplius abduceretur in captivitatem, sicut sæpe factum est. Nemo non videt, hanc reedificationem Hierosolymæ diversam esse ab ea, quæ facta per Zorobabelem & Nehemiam, quia propheta prædicit, majorem fore amplitudinem ac splendorem urbis, & majorem constantiam ac durationem, quam antea fuisset; & notavit Abarbanel vs. 38 dici, *ædificatum iri urbem Domino*; non ergo assignandam portioni tribus Judæ ac Benjamin, sicut factum sub Templo primo, neque ulli alii tribui concedendam.

IV. Huc pertinet prophetia Joelis 3, 5. *in monte Zion & Hierosolyma erit evasio* cap. 4, 1. 16. 17. *Hierosolyma erit sanctitas, nec alienigenæ transaturi per eam amplius*. Abarbenel ait, sanctiorem fore Hierosolymam tempore futuro, quam fuerit antiquis diebus, & in eodem gradu sanctitatis fore, in quo Templum Dei fuerit, ita ut incircumciscus & profanus propter præsentiam Schechinæ, & opera in medio ejus manifestanda, eam non sit ingressurus. Alii magistri dicunt, non transiturum per eam alienigenam, ad eam oppugnandam, & eadem est expli-

explicatio Grotii: *non transibunt per eam hostili exercitu.* vl. 20. *Jehuda autem in seculum manebit, & Hierosolyma in generationem & generationem.* i. e. inquit Abarbenel, Jehuda caput omnium tribuum Israelis erit. Hæc neque de Hierosolyma post solutam captivitatem Babylonicam, neque de Hierosolyma vel Ecclesia triumphante in cœlis possunt explicari, sed necessario sive de urbe terrestri, sive de Ecclesia in terris sunt accipienda.

V. Huc quoque referri possent illustres Prophetiæ, quæ apud Jesaiam extant cap. 60, 10-15. c. 62, 2. 12. cap. 65, 18. 19. cap. 66, 10. 13. 20. 23. de magnifica & splendida restitutione Hierosolymæ, sed brevitati studens progrediar ad Zachariam, qui post captivitatem Babylonicam vaticinatus est. Hic capite 1. post adhortationem ad pœnitentiam, restitutionem Hierosolymæ promittit v. 1-16. sed v. 17. & cap. 2, 1-4. statum afflictionis Judæorum in quatuor magnis imperiis, quorum ultimum Romanum, sub emblemate *quatuor cornuum* prædicit, suo tempore a quatuor fabris decutiendorum. Abarbenel cap. 1, 17. captivitatem & vastationem domus secundæ proponi vult hisce verbis: *Adhuc dispergentur urbes meæ a bono*, i. e. incolæ urbium ab omni bono & ex terra bona evellentur, & mox promitti ex illa ultima captivitate futuram liberationem, & *consolabitur Dominus adhuc Zionem, & eliget adhuc Hierosolymam*, i. e. præter consolationem, quam

quam Judæi liberati ex captivitate Babylonica nacti sunt, *ad hoc* consolabitur eos in liberatione futura: Hinc toties *ad hoc* dici.

VI. Cap. 2, 5. Angelus dimensus est Hierosolymam futuram, & quia mensuram vel dimensionem ejus non manifestavit, propheta existimavit, eam tantam fore, quanta olim fuerat. Venit ergo alius angelus v. 7. 9. & ostendit ei, multo majorem futuram esse, ita ut habitetur *vicatim*, vel, *sine mœnibus*, *præ multitudine hominum & jumentorum*, quod tanta copia ad eam undique homines confluxuri sint, ut nullis mœnibus capi possint. De hac multitudine populi Jesaias quoque prophetavit cap. 49, 19. 21. Abarbenel dicit, omnes Interpretes hanc prophetiam Zachariæ interpretari de liberatione ex captivitate Babylonica, & v. 10. 11. de *fuga ex Babel*, ut ad domum secundam adscendant; ipse autem refellit hanc sententiam, quia, inquit, tempore hujus prophetiæ vastatio Babelis jam præterierat, & quia dicitur, *sicut quatuor ventos cœlorum dispersi vos*, quæ non quadrant in captivitatem Babylonicam, cum longe major antea fuerit decem tribuum, & postmodum futura esset Judæorum per totum orbem dispersio. Neque reliqui versus ad tempora solutæ istius captivitatis referri possunt, sicut illud v. 15. *Ad hærescent gentes multæ Domino, eruntque illi in populum*, non convenit statui Judæorum post reditum ex Babel. Abarbenel igitur compellationem illam,

beus,

heus, heus, v. 10 referendam esse putat ad decem tribus in Assyriam abductas, & v. 11 *heus Zion, proripe te, quæ habitas apud filiam Babel*, ad tribum Judæ ac Benjamin; non quod tunc futuri sint in Babel, quando ita quasi compellantur, sed quod illa fuerit captivitas Hierosolymæ, quam deportavit Nebucadnezar in Babyloniam, & ita nos, quocunque in loco, in quacunque provincia fuerint, hoc modo compelli posse, statuit.

VII. Ejusdem Zachariæ prophetia c. 8, 1-8. magnificentiora continet, quam ut in Hierosolymæ instauratione per Nehemiam complementum suum habuerit; si quidem de Judæis Babylone adhuc hærentibus dici non potuit v. 7. Deum, liberaturum populum suum *e terra orientis, & e terra occasus solis*. Nam per *populum in terra orientis* decem tribus, & per *populum in terra occidentis* captivitas Judæ ac Benjaminis intelligitur. Ast tempore Zorobabelis ac Nehemiæ neque decem tribus sunt liberatæ, neque Judæi e terra occidentis, quandoquidem nulli tunc erant in partibus orbis terrarum occidentilibus, Græcia, Italia &c. Hos omnes *adducturus Dominus Zebaoth, ut habitent in medio Hierosolymæ* v. 8. quæ tunc erit *urbs veritatis & mons sanctitatis* v. 3. qualis non erat domo secunda.

VIII. Neque caput 12 Zachariæ ad præterita tempora accommodari potest, sed referri debet ad illustrem conversionem totius gentis Judaicæ per totum terrarum orbem dispersæ,
cum

cum faciet Dominus, *ut Jerusalem habiter adhuc in loco suo* (sive, *sub se*) *in Jerusalem* v. 6. Abarbenel refert, ab historicis Romanis memoriae proditum, Hierosolymam a Tito Vespasiano & Romano exercitu devastatam, jussu Caesaris Adriani reaedificatam esse, non in eodem loco, quo antea steterat: idque ex eo confirmari dicit, quod locus sepulchri Christi, qui olim extra urbem erat, nunc existat in media urbe, ideo Prophetam dixisse putat, *Jerusalem habitabitur adhuc loco in Jerusalem*, ut indicaret, non relinquendam esse urbem Hierosolymam in loco, quo nunc est, sed *in Jerusalem*, i. e. loco Hierosolymæ primo. Cum aliis videatur esse tautologia. Id etiam notavit Joh. Cotovicus in *Itinerario suo Hieros. & Syriaco lib. 2. cap. 20.* *Judæis rursus rebellantibus, Aelius Adrianus Imperator turres illas cum reliquo urbis muro penitus demolitus est, urbemque sale conspersit* (confer Deut. 29, 22.) *ac novam a suo nomine Aeliam nominatam, antiquæ urbis pomeriis plurimum contractis, quo loco nunc urbs visitur, condidit, mœnibusque cinxit. Cujus opere factum est, ut loca sancta, i. e. Dominicæ passionis & resurrectionis quondam extra urbem jacentia, nunc ejusdem urbis muris circumdantur.*

IX. Denique, totum caput 14. Zach. oracula de futuro tempore continet, quum a populo Dei dividetur præda ab hostibus reportanda v. 1. coll. v. 12. 16. & quando congregabuntur omnes gentes ad Hierosolymam in bellum, capietur urbs, & exhibit dimidia pars in

in captivitatem, reliquus autem populus non excinderetur de urbe v. 2. Quæ ad Hierosolymam a Romanis expugnatam referri nequeunt, cum omnes Judæi, qui tunc in urbe inventi, vel interfecti, vel servituti mancipati, & urbs ipsa funditus deleta sit, ut nemo in ea superstes manserit. Rario additur v. 3. quod Deus ipse contra gentes præliaturus sit, sicut olim pro populo suo pugnavit Exod. 14, 14. Et stabunt pedes Domini super monte olivarum, qui diffunderetur &c. v. 4. Aben Esra ista verba literaliter exponit, quod petra de loco suo sit transferenda; Abarbenel vero parabolice & mystice accipienda esse docet. Tum Israelitæ, qui ex urbe exhibunt in captivitatem, fugient e valle ad montes v. 5. *quia pertinet vallis montium ad Azal*, quod est forte nomen loci extra montes, quo se recipient. Abarbenel putat, hic esse inversum ordinem scripturæ, q. d. *quia pertinet vallis ad montes*, quia propinqua montibus. Tunc veniet Dominus Deus meus, & omnes sancti tecum, id quidam ad Israellem, alii ad Hierosolymam referunt. Tanta autem eo tempore erit angustia, ut gaudium vindictæ divinæ non percipiant præ metu hostium; lux enim hujus diei non erit splendida, v. 6. & sicut die nubiloso non separatur a tenebris, ita erit unus dies soli Deo notus adeo nebula & caligine condensatus, ut dies & nox dignosci nequeant, sed circa tempus vespere, quum Dominus consummaverit bellum

lum

lum istud, orietur Sol, perpetuaque & clara lux erit v. 7. Illo die exhibunt aquæ vivæ ex Hierosolyma v. 8. eritque regnum Dei non tantum super Israel, sed super totam terram, omnesque gentes unum Deum cœli ac terræ creatorem adorabunt, relictis falsis diis v. 9.

X. Quis autem tunc status erit Hierosolymæ? v. 10. *circumcirca erit* (vertetur) *tota terra, sicut planities*. Abarbenel ait: licet circa Hierosolymam sint montes, tunc tamen Deus totam terram circa Hierosolymam rediget in planitiem, & montibus complanatis, Hierosolyma altior erit tota terra, juxta illud Jes. 2, 2. Planitiem determinat *a Gibeā usque ad Rimmonem versus meridiem Hierosolymæ*. Et si autem *habitabitur loco suo*, extendetur tamen & ampliabitur valde, *inde a porta Benjamin ... usque ad torcularia regis*, quæ sunt extra Hierosolymam. Nec amplius abducetur in captivitatem sicut olim vs. 11. sed secure habitabit. Hostes, qui pugnabunt contra, dignis pœnis afficientur vs. 12-15. v. 12. Veteres Rabini de *lepra* interpretantur, recentiores *morbum Gallicum* intelligunt, qui sit instar lepræ. Et quia in bestiis eadem plaga erit, quæ in earum possessoribus, eas non accipient in prædam vs. 15. Jehuda autem *cum Hierosolyma* contra hostes pugnabit, in voce בְּרוּשָׁם pro בְּרוּשָׁם posito vs. 14.

XI. Hæc sunt præcipua loca de futura Hierosolyma. Quæ de ejus amplificatione & dilatatione dicuntur, præsertim Jer. 31, 38, 40.

¶

&

& Zach. 14, 10 ea forte de materiali urbe accipi possent. Sed varia sunt, quæ sensum mysticum exigunt v. gr. ultimo loco allegato Zach. 14, 16-19. dicitur, fore, ut adscendant omnes gentes de anno in annum Hierosolymam ad adorandum Regem Dominum Zebaoth, (per quem Rabbini Messiam intelligunt) & ad feriandum festum tabernaculorum. Et Zach. 8, 7. 8 promittit Deus, se omnes Israelitas, i. e. captivitatem decem tribuum, & captivitatem Judæ ac Benjaminis adducturum, ut habitent in medio Hierosolymæ & vs. 22 venturos populos multos & gentes numerosas ad quærendum Dominum Zebaoth in Jerusalem. Adde Jes. 66, 20. omnes filios Israelis abducent Hierosolymam vs. 23. omnis caro de mense in mensem, de Sabbatho in Sabbathum eo veniet ad incurvandum se coram Domino. Jer. 3, 17. Congregabuntur Hierosolymam omnes gentes ob nomen Domini. Hæc omnia sensu literalis accipi nequeunt. Quomodo enim metropolis illa Judææ, sive totius Israelis, capere potest omnes Israelitas, atque omnes gentes terræ? quomodo possunt quorannis, imo de mense in mensem homines ex toto orbe eo venire?

XII. Ipse Abarbenel, qua est sagacitate, animadvertit hanc difficultatem, & *quæstione 6. commentationi in Jes. 60* præmissa ait, naturali modo fieri non posse, ut omnes in toto terrarum orbe homines Hierosolymam veniant ad festum.

festum. Quid ergo commentus est? *omnis caro*, inquit, *non de omnibus nationibus mundi accipi debet, sed de omnibus justis in Israele, qui in terra habitabunt*, juxta illud Psal. 145, 20. *Et benedicat omnis caro &c.* Hos omnes duabus vicibus Hierosolymam quotannis venturos esse, asserit, ad incurvandam se coram Rege Domino Zebaoth: Tempus autem primum esse *mensē septimum*, quo conditus mundus, & cum dicitur, *de mense in mensem*, eo designari vult, omnes dies festos istius septimi mensis quovis anno esse celebrandos. Tempus secundum esse a *Paschate ad Azareth*, de quo Levit 23, 15. *Numerate vobis a postero die Sabbathi.* Et cum dicitur, *de Sabbatho ad Sabbathum*, significari putat toto illo tempore septem septimanarum, sive Sabbathorum, festum esse celebrandum. Quamvis autem *omnem carnem* interpretatus sit de Israelitis, diffiteri tamen nequit, intelligi simul omnes gentes; non quod omnes venturæ sint Hierosolymam, sed quod sponte inductæ se incurvaturæ sint coram Domino creatore mundi a Sabbatho in Sabbathum, in memoriam creationis. Et ad locum Joelis 3, 1 Aben Esræ aliisque interpretibus, qui *omnem carnem* de Israelitis exponunt, repugnat, omnesque filios hominum, cujuscunque sint nationis, illic comprehendi asserit, coll. Gen. 6, 12. Jes. 49, 26. Zeph. 3, 8. 9. ad Zach. 2, 17.

XIII. 2. Quæ de aquis vivis Hierosolyma prodituris Zacharias cap. 14, 8 deque fonte aperto cap. 13, 1 prædixit, suadent sensum mysticum. Quamvis Aben Elra & R. Salomo ea secundum literam accipi posse existiment, ut miraculoso modo egrediantur aquæ vivæ ex Hierosolyma, Jonathan tamen Chaldaus Paraphrastes & Abarbenel parabolicum sensum admittunt, quod nempe ex Zione egredietur lex, & verbum Domini ex Hierosolyma. 3. Veteres Rabbinæ ab Abarbenele citati ista verba Zach. 14, 10. 11. Th. 10 explicata, parabolice & mystice exponunt, quod *montes* circa Hierosolymam sint hostes vicini Babylonii, Ægyptii, Assyrii, Romani, Ammonitæ ac Moabitæ, cæteraque vicinia regna, quod isti mali montes sint evertendi, Hierosolyma vero extollenda & incolæ ejus tranquille habitaturi, ab adversariis & hostibus immunes. In *Medrasch agada* interpretantur *torcularia regis* de congregatione maris Oceani, & Regem regum hisce verbis docere ajunt, Hierosolymam ad finem mundi se porrecturam, i. e. famam de salute & prædicationem mirabilis legis ac religionis ejus ad finem mundi perventuram. Abarbenel approbat hanc allegoriam & mysticam explicationem, quod licet circa Hierosolymam sint hostes eam prementes, Deus tamen sit circa populum suum, ut eum ex illorum potestate eripiat.

CAPUT